

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hónapra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 272. szám.

Szerda, november 28.

A nagybecskereki forgalmi főnökség.

— Ujabb veszedelem. —

Nagybecskerek, november 28.

(X) Az irigység sem foghatja reánk, hogy Nagybecskerek a szerencsésebb városok közé tartozik. Körülöttünk irigylésreméltó fejlődést mutatnak a városok.

Szeged régen kiheverte az árvíz okozta bajait s beteljesedett rajta a király szava: szebb lett, mint valaha volt. Temesvár duzzad az erőből, egyik gyárat a másik után alapítják, országra szóló közintézményei folytonos fejlődést és gyarapodást mutatnak. Még a nálunknál kisebb Versec is sokkal gyorsabban fejlődik, gyarapszik és szépül, mint Nagybecskerek. Azt a csekély haladást kivéve, amely Nagybecskereken a tanügy terén egynéhány kitűnően bevált internátus révén mutatkozik, nem látunk haladást, sőt az utolsó évek szomorú példája nem egy tekintetben visszaesést mutat.

Hogy nagyobb gyárak nem keletkeznek minálunk, azzal már kibékültünk. Rendesen az a vigaszunk, hogy nincs tökének, a vállalkozó szellem tehát, még ha volna is, nem tud érvényesülni.

Igaz, hogy másutt sincs töke, de nagyobb a szívósság, kitartóbb az energia s amikor neszét veszik, hogy a töképenzesek gyáralapításra gondolnak, eikövetnek mindent, hogy ezt a gyárat a maguk városába édesgessék. Mi ebben a tekintetben sem tudunk sikereket felmutatni. De még abban sincs szerencsénk, hogy a meglévő intézményeink és erőforrásaink érintetlenül maradnának. Ki ne gondolna például arra, hogy milyen csapás érte a véradó azzal, hogy a T. H. É. V. önálló üzemét beszüntették és az üzletvezetőséget feloszlatták. Vagy száz család, köztük igen jól dotált tisztviselő hagyta el akkoriban városunkat.

Hogy mit jelent ez egy kisebb vidéki város kereskedelmére és iparára nézve, valóban szükségtelen fejtegetni. Azóta szál-

lott le a házak értéke s kereskedőink és iparosaink állandóan arról panaszkodnak, hogy az amugy sem nagy forgalom még jobban megcsappant.

A városi képviselőtestület valóságos keleti nyugalommal fogadta akkoriban azt a hírt s a közgyűlés jegyzőkönyveiben egyetlen egy sort sem találunk arról, hogy a város kétszáztagú vezetősége akár csak egy lépést is tett volna, hogy ezt a veszedelmet elhárítsa. S mintha csak a bibliai ember sorsára volnánk kárhóztatva, akitől elvették az egy fontot, mert neki volt legkevesebb, legutóbbi híre ment annak, hogy újabb veszedelem fenyegeti a várost. Ugy hirdik, hogy a nagybecskereki magyar államvasuti forgalmi főnökséget feloszlatták, mert Temesvárott önálló üzletvezetőséget állítanak fel s Nagybecskereket oda fogják beosztani. Ezzet a tervvel áll kapcsolatban az eddigi forgalmi főnök elhelyezése, akitnek állását már véglegesen nem is töltik be.

A város polgársága ezuttal ugylátszik tudatára ébredt annak, hogy ennek a tervnek keresztülvitele mit jelent a városra nézve. S ha a legutóbbi közgyűlés nem is foglalkozott ezzel az ügygyel olyan élénken és behatóan, mint például a tizenkét ö fának a megszavazásával, amelynek a kiutalványozása vagy megtagadása szerény nézetünk szerint sokkal kisebb fontosságú tárgyról, mégis úgy vettük észre, hogy e tárgy iránt komoly érdeklődés mutatkozik.

Reméljük, hogy az egész város lakosságát áthatja az a tudat, hogy a város egy nagyobb hivatalt vesz el, melynek nagyszámu a tisztviselői és alkalmazottak kara, kiknek innen való elköltözése ismét nagy veszteséget jelent kereskedői és ipari forgalmunkra nézve. De be kell látniok azt is, hogy a forgalmi főnökség feloszlátása leszallítja vasuti állomásunk jelentőségét is, pedig ez sok visszaesést már úgy sem bír el. Most talán még nem késtünk el, kövesünk el mindent, hogy a várostól ez újabb csapást elhárítsuk.

Iparunk multja és jelene.

A karácsonyi vásár alkalmából.

III.

(Vége.)

A nagy osztrák nyomást még növelte és mint a történet igazolja, végzetessé tette a 67-es kiegyezés után hozott ipari törvény, melyen a már nem élő szerző s azért apostrofálásától az illem iltó ujjának engedve, csak annyit mondhatunk, hogy bár a céhrendszer által támogatott s udvarházainkban tengődő, tehát még saját lábán járói nem tudó iparunkat, a merev céhrendszer, egy tollvonással hirtelen minden átmenet nélkül a köztársasági szabadság légkörében megizmosodott amerikai iparszabadság mintájára, annak szolgai másolásával szerkesztette.

Zsenge iparunkat az eddigi céhrendszer védő szárnyai alól hirtelen kikergetve, a mérték-telen szabadság elhervasztotta, s züllesnek indította.

A bécsi császári udvartartás hathatós támogatása, vállveeretése, rendezesője, cím- és rangosztatása és a letűnt szabadelvű kormányainak alvó iparpolitikájával szemben az agilis osztrák kormányzatnak külügyminisiteri védelemben és vámentes melegedőjében talprakeltett, az újabb igényekhez átformálódott s teljesen kifejlett osztrák ipar, magyar udvartartás hiányában, a központtól távol eső udvarházakba és uradalmi központokba magukat meghúzó kézműiparosainkat elnyomta.

És mint a lefolyt három évtized alatt tapasztalhattuk, lassankint elbukott s alig volt képes azóta lábra állani. És iparunk elszomorító helyzetét mindez ideig a nemzet képviselői összefont karokkal nézte volna, ha meglátta volna, tisztelet a kevés kivételnek; de sem a képviselők nagy zöme, sem a dilettáns szakminiszterek (meghajlunk a kivétel emléke előtt), a vészthozó bajt nem látták meg.

Az új ipartörvény által a főnemesi udvarokban állandóan szerződötett ipari erők elhunván, az új nemzedék sorából nem voltak pótolhatók, mert a külföldi vándorlás nem lévén kötelező, az eddig ott szerzett műgyakorlat hián, a régi műhelyek jó nevét fenntartani nem tudták. A műhelyt az uraság bezáratta, az eddig onnan kikerült butor, hintó stb. ipari termeléseket vasut hozta Wienből az uraság számára. Az eddigi kormányok pedig csak itt-ott sporadikus intézkedésekkel igyekeztek az elhanyagolt külföldi vándorlás okozta hiányokat pótolni.

Ez is az oka annak, hogy műipari téren mozgó iparosaink műgyakorlata lassankint a 70-es évektől hanyatlásnak indult, majd rohamosan

A „TORONTÁL” tarcája.

A titkok.

(Egy párisi rendőrbiztos emlékirataiból.)

Vannak titokzatos esetek, amelyek első tekintetre megdöbbentők, megfejthetetlennek tetszők; a rendőrség szaglász, kutató a misztériumban s annyira belebonnyolul a titokzatoság utvesztőjében, hogy nyomára sem akad a megfejtésnek. Végül pedig a véletlen segítségével kibontakozik a nagy titokból a legegyszerűbb, legtermészetesebb, mindennapi história, amely nevetségessé teszi a nagyképu kutatókat.

Egy alkalommal magam is lépre kerültem ilyen eset révén s kicsibe mult, hogy egész Páris hatótára nem fakasztottam magam ellen. Annyi azonban kétségtelen, hogy az az eset mindenképen érdekes volt.

Néhány évvel ezelőtt történt. A lyoni gyorsvonat berobogott a párisi pályaudvarra s amikor már valamennyi utas kiszállott, a felülvizsgáló hivatalnok egy első osztályú fülkében kis kézitáskát, egy női kalapot és napernyőt talált. Arra

nem is gondolhatott, hogy ezt az utas ott felelte. Táskát már hagytak vasuti kocsiában, de a napernyővel együtt még aligha. A felelősségre van határai s ezek a tárgyak felelősségből bizony nem maradhattak ott.

— Büntény vagy baleset történt, — ez volt a hivatalnok véleménye.

S megindult a tanakodás: talán kiesett a kocsi ajtaján az eltűnt utas, vagy talán öngyilkos szándékkal ugrott le a vonatról. Nem lehetetlen azonban, hogy büntény nyomai ezek, talán kibolták, megölték ezt az ismeretlen valakit, akitnek a holmija benmaradt a kocsiában, hogy gazdátlan jószágként a gazdája hívja fel a hatóság figyelmét.

A rendőri szolgálatot véletlenül éppen én teljesítettem azon a napon a pályaudvaron s nyomban felvettem a leletről a jegyzőkönyvet. A készítésében apró női holmi volt: fésű, tűkőr, zsebkendők, erszény néhány arannyal s némi aprópénzzel, egy olcsó óra, egy névtelen szerelmes levél és rizsporos párnácska. Név vagy város neve egyetlen darabról sem volt leolvasható.

A vasuti vonal egész mentére megküldtük a távirati jelentést, megüzelve az összes állomá-

soknak és őrházaknak, hogy kutassák át a vonat mentén a környéket. Három óra alatt mozgósítva volt a személyzet s Lyontól a fővárosig minden közbeneső állomásról kisérték a megbízottak a pályatest mentén kutatni az emberi test után, amely eltűnt. Estig azonban valamennyi jelentés azt mondta, hogy senkit, semmit sem találtak.

A szenzációs eset természetesen belekerült a hírlapokba, amelyek élénk színekkel festették le a titokzatos büntényt, hozzá képzelve a részleteket. Egyik-másik lap pontos tájékozottsággal azt is meg merte írni, hogyan történt a büntény s hogy a megölt személy egy előkelő vidéki kereskedő leánya. Hogy miért a leánya? s miért éppen kereskedő? az természetesen örök rejtély maradt.

Két nappal az esemény után elegánsan öltözött uriember keresett fel a rendőrségi hivatalomban.

— Uram, mondta, a lyoni vasut egyik fülkében maradt tárgyakért jöttem; azt hallottam, hogy itt őrzik azokat a rendőrségen...

— Mindenesetre, — feleltem: — legyen

ÚJDONSÁGOK ÉRKEZTEK

női konfektóban, ugymint: kabátok, zakók, gallérok és szörmeárúk, uri és fiu konfektóban: öltönyök, felöltők, téli kabátok, rövid gazdasz kabátok, utazó és városi bundák stb.

Jutányos és pontos kiszolgálás.

Jutányos és pontos kiszolgálás.

KOVÁCS GEDEON NAGYBECSKEREKEN.

980-3523

még az élő öreg iparosok szeme láttára rohamosan pusztulásnak indult.

Csak most, az igazán nemzeti kormány látta ezt meg teljes ijeszítő nagyságában, kézmű- és gyári iparunk kifejlesztésének egyetlen fő-eszközét, a külföldi magyar vámsorompó felállítását programjába vette és gyáriparunk kifejlesztésére angol összeköttetéseket keres. Kezdetnek kezdete...

A kisipar fejlesztésére és nemesítésére az a kormány még eddig időt nem fordíthatott, de kilátásunk van arra, hogy ezt az ügyet is mihamarabb legnagyobb készséggel fogja napirendre tűzni.

Mind ezek elvonulnak lelki szemeink előtt. Feljajdulunk, hogy így magunkra hagyott helyzetben hogyan lehetne az udvar és az eddigi kormányok és a nagy tőke mulasztásait pótolni, hogy a külföld fellett, nagy méretű iparának fogyasztóivá s ezzel együtt annak fizető rab-szolgáivá ne legyünk.

Társadalmi uton pótoljuk a mulasztásokat! Ezt teszi a helyi Magyar Védő Egyesület női szakosztálya, mikor a karácsonyi vásár rendezésén és annak eredményekben gazdag sikerültén fáradozik.

Üdvözöljük s tisztelettel hajlunk meg a honleányi erények gyakorlatában fáradozó nemes keblű hölgyeink előtt.

Strelman Antal.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége nyitva minden nap délután 5 óráig, vasár- és ünnepnapon délután 2 óráig este 10 óráig.

December 2. Tisztviselők szervezkedő ülése.
December 2. A keresztény nőegylet estélye.
December 4. Közegészségi biz. ülés.
December 10. Közigazgatási bizottsági ülés.
December 11. Tűzoltó-szövetség közgyűlése.
December 19. Tea-estély a kaszinóban.

Közegészségi bizottság ülése. A vármegyei közegészségi bizottság december hó 4-én délelőtt 11 órakor az alispáni kisteremben ülést tart. Targy: A törökkanizsai járási orvosi állásra beérkezett pályázati kérvények alapján kinevezésre való javaslattétel.

Uj anyakönyvvezetők. A belügyminiszter Torontálvármegyében a nagygáji anyakönyvi kerületbe Tóth Béla segédjegyzőt, a szajániba Klobucsarics Károly jegyzőt anyakönyvvezetők, továbbá a tóbaiba Deffert Miklós helyettes segédjegyzőt, a szajániba Kovács György községi irnokot, a némethibe Szerelmy József segédjegyzőt, a gaadiba Wéber Antal ökö jegyzőt, a csókaba Gyurkovics Jenő segédjegyzőt, a nagygáji pedig Hulol Izidor községi irnokot anyakönyvvezető-helyettesekké nevezték ki és őket Hulol Izidor kivételével a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta.

szives azonban igazolni azt, hogy ön a tulajdonos és miként maradt a holmi a kocsiiban?

A fiatal ember kissé zavartan magyarázta, hogy nem tudja szükségesnek a részleteket elmondani, de a téma tartalmát pontosan nevezte meg.

— Mi a neve önnek?

— Azt is meg kell mondanom? — kérdezte s meg inkább megzavart.

— Természetesen.

— Sajnálom, azt nem teszem; inkább lemondok a tárgyról.

Arról most azonban már szó sem lehetett. A bonyodalom sokkal szenzációsabb volt, semmint kibocsáthattam volna kezemből a korenatanut, aki magától jött hozzám.

— Uram, — mondtam neki, — kénytelen leszek önt itt tartani, ha tagad, mindaddig, amíg ki nem derítjük a dolgot. A hatóság bünygyben nyomoz s nekem szigorúnak kell lennem.

Ijedten hőkent vissza s felkacagott:

— De hisz ez ostobaság! Önök nevetségessé; legyen esze, uram! Higye el, semmi sem történt.

— Nevezze meg magát.

— Nem merem megtenni. A lapokban szenzációként tárgyalják a dolgot s nem akarok ilyen szenzáció révén hírességre kerülni.

És minden erőlködése mellett is inkább letartóztatta magát, azt híven hogy mi csak tréfálunk. Minthogy a saját költségén szerezte be az ellátását, külön szobát adattam neki a vizsgálati fogságban. De két napnál tovább még sem tagadott. Megtörtén, szégyenkező mondott el mindent... ez a minden pedig igazán mulatságosan egyszerű dolog volt.

— Az ügyvédi kamarából. A tennsvári ügyvédi kamara közönségre teszi, hogy dr. Seemayer Károly ügyvéd Pancsova székhelyrel az ügyvédek lajstromába fölvetették.

— József kir. herceg és a D. M. K. E. Ritka szép és fényes ünnepély keretében fog lefolyni Szegeden február hó 2. és 3. napján a D. M. K. E. székházának és nevelőintézetének felavatása. A déli Magyarország összes vezetőférfiai, püspökei, főispánjai, országos képviselői részt vesznek a szép kulturális ünnepen, amelyen a kormány tagjain kívül még meg fog jelenni József kir. főherceg és hitvese, Augustza kir. hercegné is. Ugyanis a kultúregyesület székháza és nevelőintézetének felavatási ünnepét megelőzőleg a Kass-vigadó összes termében Augustza kir. hercegné és József kir. herceg védnöksége alatt fényes nagy D. M. K. E. bál lesz. Rónay Jenő nyuz. főispán, a D. M. K. E. elnöke kéri fel a kir. herceget és bájos fiatal hitvesét a bál védnökségének elfogadására. A kir. herceg örömmel fogadta el a bál védnökségét és elhatározásáról ma a következő meleg hangú levélben értesítette Rónay Jenő nyuz. főispánt:

Hálával vettük e nagy magyar kultúregyesület irántunk való szeretetének nyilvánulását. Ugyan, mint én örömmel fogadjuk el a bál védnökségét és reméljük, hogy a magasra jótékony célra fényes sikerrel isten áldása árad.

Öszinte üdvözléssel

József főherceg.

A kir. főherceg kilátásba helyezte azt is, hogy a bál és az azt követő fényes kulturális ünnep Augustza kir. hercegnénnyel egyetemben részt fog venni.

— A kultúregyesület ülése. A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület igazgatósága holnap, csütörtökön délután 5 órakor a vármegyeház alispáni kistermében ülést tart, a melyre az igazgatóság tagjai ezuton is hivatalosak.

— Eljegyzés. Vettük a következő családi jelentést: Dr. mácsai Csernovics Diodor és neje Kádári báró Duka Olga örömmel tudatják Julia leányuknak bethleni gróf Bethlen Jánosnál, néhai bethleni gróf Bethlen János és neje néhai szarhgyi gróf Lázár Mária fiával történt eljegyzését. — Bethleni gróf Bethlen János örömmel tudatja mácsai Csernovics Juliával, dr. mácsai Csernovics Diodor miniszteri tanácsos, áll. jószágigazgató és első neje, borsodi Latinovits Ilona leányával történt eljegyzését.

— Nappali villamos-üzem. A városi tanács a villamos bizottság javaslata alapján elhatározta, hogy megengedhető áldozat árán nappali fizemet létesít, ha csak részben is megfelelő fogyasztó jelentkezik, hogy alkalmat adjon egy kereskedőknek, mint iparosoknak és gazdálkodóknak az olcsó hajtó-erő igénybevételéhez. A nappali fizem megindul, ha azt a közönség csak 60 lóerőig is igénybe veszi és napi 10 órát bíratosítja, akkor a most 8 fillérrel számított Hw. nappali fizemnél 25 fillérrel fog számíttatni, míg ha 100 lóerőig lesz igénybe véve a nappali áram, úgy Hw csak 2 fillérrel számíttatik. Haj-

— Én R. L. Iyoni kereskedő vagyok. Négyen nőttem s a feleségemmel öt nappal ezelőtt valami ostobaság fölért összeszólkotam... azaz, hogy a holmánya fölött támadt vita közöttünk s én kissé éles szót mondtam, amiért a feleségem annyira megnehézelt, hogy nyomban fölkerkedett és elment a házból. Azt mondta, hogy visszamegy a szüleimhez, akik Párisban laknak. Nem hittem neki, de követtem távolból és láttam, amint a pályaudvarra megy s vonatra ül. Én is fölzálltam a vonatra, de nem találtam rá egyik kocsiiban sem. Egy közbeneső állomáson azonban az asszony észrevett s az éppen induló vonatról leszkökött. Annnyira sietett, hogy a holmiját is ott hagyta. Engem pedig tovább vitt a vasút... Képzheti, uram, mennyire megdöbbentem, amikor ezek után azt olvasom a lapokban, hogy szenzációs bűnygyet nyomoznak. Ez igazán nevetségessé!

— Tehát hol van most madame? — kérdeztem L. R. urat.

— Othon Meggondolta magát és haza jött. Eztére én már othon is találtam, amikor visszatértem... És mind a ketten neveljük önököt.

— De hát miért nem mondta el ezt azonnal?

— Féltem. Hiszen, ha ez belkerül a lapokba, rendkívül ártalmamra volna az üzletemben... és mit szólna hozzá az apósom, meg az anyósom.

Megígérttem a hallgatást s az ügy elaludt. anélkül, hogy a sajtó sejtette volna a históriát.

Ime egyike azoknak az eseteknek, amelyek kiderítetlen titokként őriz meg a kriminológia.

landó azonban a villammű átalányösszegben és lóerőnkint meggyozni, a mi sok üzemnél kedvezőbb is, mint az árammérő utáni fogyasztás. Az elektromosságot a varrógéphajtástól a legnagyobb munkagépek hajtásáig igen jól és takarékosan fel lehet használni. Például nyomdákban, téglagyárakban, gazdaságokban, malmokban,asztalos műhelyekben, varrodákban és vízajtásra, stb. A villammű hajlandó ugyanannyi energiát szállítani a már üzemben lévő vállalatoknak azon összegért, amennyiben a már meglévő üzemhez szükséges szén és olajfogyasztás értéke kitesz, hogy ezáltal is alkalmat adjon a fogyasztóknak, a jobb megtakarításra, mert tudva van, hogy az elektromos motorokhoz állandó kezelő nem szükséges. Az elektromos motorok praktikus felállításához tervekkel és számításokkal, ugyszintén felvilágosítással minden érdeklődőnek szivesen áll rendelkezésére Bec Gyula városi villammű igazgató.

— Vadászatok. A nagybecskereki vadász vadvédő-egylet folyó évi december hó 2-án (vasárnap) hejtővadászatot tart, az elejtendő nyulakat a n. é. közönség rendelkezésére bocsátja az egylet darabonként 1 kor. 60 fillérért. Előjegyezni lehet Bakalovich Plato egyleti jegyzőnél, megyeház.

Temesvárról jeentik: A vadászterdők m. kir. erdőéri szakiskola igazgatója folyó hó 24. és 25. én az iskola vadászterületén tanulmányi vadászatot rendezett. Területekre került ez alkalommal 311 fácinkakas, 599 nyul, 3 róka és 9 különböző fajú szárny s ragadozó. A vadászaton részt vett Tallian Béla v. b. t. t., volt földmívelési miniszter is. Bár az időjárás nem volt kedvező, a vadászatnak mintaszerű rendezése a vadászok igényeit teljes mértékben kielégítette, mikor a vadászat befejezte után a bruckenau erdőéri lakban tartott ebéden Tallian Béla v. b. t. t. szép szavakban adott kifejezést, hangoztatván Török Sándor kir. erdőmester, igazgatónak a vadászat terén eddig kifejtett uttörő munkásságát és érdemeit.

— Nagybecskerek a D. M. K. E. közgyűlésén. A D. M. K. E. tudvalevő eg folyó évi december hó 8-án tartja IV. rendes közgyűlést Zomborban. A közgyűlésre az egyesület Nagybecskerek városát is meghívta. A városi tanács legap tartott ülésén dr. Perisics Zoltán polgármestert bizta meg, hogy a várost a közgyűlésen képviselje.

— A keresztény nőegylet felolvasó-estélye. Említettük, hogy a nagybecskereki keresztény nőegylet december hó 2-án a polgári és felső kereskedelmi iskolák dísztermében tartja idej felolvasó estélyét, illetve hangversenyt. A rendezés, az egylet elnökője távollétében, Hegedűs Jánosné alelnökője kezeiben van. A nagy gondal összeállított műsor gerince a régi kuruc világra valló visszaemlékezés. A kuruc fejedelem özanyjáról, Loránffy Zsuzsannáról, Hegedűs János tart a már ismert modorban szép, érdekes felolvasást. Előnkölőleg hat az estélyre a műsor zenei része is. Tarkó János ur által az alkalomra szervezett zenekar, quintett, Fischer Rózsi kisasszony által betanított énekkar, kellemes élvezetet fog nyújtani a vendégeknek. Az estély iránt az érdeklődés oly nagy, hogy akik magukhoz helyet kívánnak biztosítani, azokat kéri a rendező alelnökője, hogy a jegyeket náluk még november 30-ika előtt vegyék meg. Egy jegy ára 1 korona.

Rövidebb megemlékezésünk meg a műsor utolsó felolvasó pontjáról, Speck Iluska uronő által előadandó melodramáról. A műsor két részből áll és a két rész közötti szünetben teával és sütemenynyel kedveskednek a vendégeknek.

— Adomány. Az osztrák-magyar bank nagybecskereki fiókjának 5 koronát adományozott az „Iskolagyermekbarát” egyletnek, melyért hálás köszönetet mond az egylet vezetősége.

— A Mária Dorotha Egyesület délvidéki köre Pancsováról írják: Meg a nyar folyamán mozgalom indult meg Pancsova város tanítónői között, hogy a M. D. E. pancsovai köre megalkulhasson. Az egyesület közvelele célja, a tanítással és neveléssel foglalkozó magyar honos tanítónők anyagi és erkölcsi érdekeinek s a nemzeti nőnevelés ügyének előmozdítása. A kör most végre meg is alakult a múlt héten tartott ülésén, amelyen nyomban meg is választották a tisztikart és a választmányt is. A tisztikarba beválasztották a következő egyesületi tagok: Védnök Martin Imre áll. felső ker. isk. igazgató, elnök Fodor József m. kir. posta- és távirtd. főfelügyelő, társelnök Dus Gáborné ny. felső leányiskolai tanítónő, tiskár Sárossy Károlyné áll. el. isk. tanítónő, pénztáros dr. Kiss Endréné, áll. polg. leányiskolai tanítónő, ellenőr Baum Amália, áll. polg. leányiskolai tanítónő, könyvtáros özv. Brünner Dánielné, áll. óvónő, jegyzők Kiehr Etelka és Petkovics Ilona, áll. elemi iskolai tanítónők.

— Elfogott pénzhamisító. Öszentivárról jeentik: A napokban Tombác Mátyas ottan

korcsmáros Makóra utazott holmi bevásárlások eszközlése végett. Dolgai végeztével betért egy csapszékbe, hol ismerősökre akadva vigan mulatozott. Midőn fizetésre került a sor, nagyilekűen ajánlotta fel a cech kifizetését. Forinttal fizetett. A korcsmáros ismerve a mai hamis világot, előbb megpengette s a csengés után itélve, hamisnak nyilvánította. Tombác erre másikat vett elő, csodálatos azonban, ez sem bizonyult valódiának. Erre már Tombác 50 koronást vett elő, vesztére az ötven koronás szintén hamis volt. A szomszédasztalnál üldögélő két csendőrnök gyanus volt a sok hamis pénz s miután ott a helyszínen megmozgás alkalmával összes pénz hamisnak bizonyult, bekísérték a főkapitányságra. Fogva tartották és másnap öseniiváni lakása kikutatása után elrejtett helyen megtalálták a bankóprést s egy csomó hamis pénzt. A vizsgálat a legnagyobb szigorral folyik ellene, habár a vállalatnál még nem árulta el cinkostársait.

A papa. Két kis fiu együtt megy haza az iskolából. Egyszerre az egyik ott hagyja a társát s átszalad a másik oldalra egy urhoz s annak kezét csókol.

Mikor visszamegy pajtásához, ez megkérdezi tőle:

— Ki volt az a bácsi? Ismered?

— Igen, azelőtt a papám volt.

Gazdasági jelentés. A nagyszentmiklósi járás állami gazdasági tudósítója a következő jelentést küldi be lapunknak: November 20-án egész napon át ritkán szitáló, de meglehetősen esős volt, miáltal a gyengébb ősziak is meg erősödve a tébe mehetnek. A mezőgazdaságokban most a trágyahordás képezi a napi munkát. A buza ára 13 kor., rozs 10-20, árpa 10-20, zab 12, tengeri 9 korona, a marhahús 136 kor., a borjúhús 160 kor., sertéshús 144 kor., birkahús 96 fillér.

Irodalom.

„A lovag ur”. Csörgő Hugó ily című három felvonásos vígjátéka, mely nagy sikerrel került színre mult heten a Vígyszínházban, most díszes könyvben is megjelent a Lampel-féle könyvkereskedés kiadásában. A színpad számára a darab verses részeit némiképp meg kellett rövidíteni, így tehát csupán a vígjáték könyvkiadásával jut a közönség elé a maga teljességében az egész mű a maga fehér romantikájával és tiszta poézisével, ami által a „Lovag ur” nemcsak mint színdarab, hanem mint olvasmány is minden figyelemre számot tarthat. Csörgő Hugó verseivel eddig is kedvessé tette nevét, különösen a hőgyolvasó közönség körében; a „Lovag ur” című vígjátékának megkapó sentimentalizmusa, epedő szerelmi lírája pedig csak növelni fogja azt a méltánylást, mely Csörgő Hugót, a poétát megilleti. Tartalmának megfelelően, tiszta fehér köntösben jelent meg a „Lovag ur” könyve, mely két koronáért minden könyvkereskedésben kapható.

Rabbi Akiba mondását: nincs többé új a nap alatt, megcáfolja az „Érdekes Könyvtár” („Rejtényvilág”) szépirodalmi folyóirat, melynek, érdekes tartalma dacára, előfizetési ára egész évre, eddig nem létezett, csekély 2 korona. „Rejtényvilág” állandó ingyenmellékletének minden egyes megfejtője, kivétel nélkül, értékes könyvjutalmat nyer. Ez sem létezett eddig. — A legközelebb megjelenő újvíz füzetet bárkinek, ki a lapra előfizet, vagy arra előfizetőket gyűjteni kíván, ingyen és bérmentve küldi „Érdekes Könyvtár” kiadóhivatala, Budapest, V., Kálmán-utca 2. Előfizetési gyűjtők állandó tiszteletpéldányt és ezenkívül értékes jutalomkönyveket kapnak. Nagyon ajánljuk a folyóiratot olvasóink figyelmébe.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, november 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtti ülést tartott, amelyen megkezdte a kereskedelemügyi tárca költségvetésének tárgyalását.

Az ülés megnyitása, az elnöki jelentések és a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után nyomban hozzáfogott a Ház a tárgyaláshoz és Babó Mihály előadó behatóan ismertette a kereskedelmi tárca költségvetését.

Az előadó után Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter emelkedett szólásra.

A miniszter részletesen kifejtette munkaprogramját minden részletében. Mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy valamely ország közgazdasága csak akkor fejlődhetik és lehet erős, ha semmi sem korlátozza. Ez a tétel kétszeresen áll Magyarországra. Nálunk a közgazdasági tevékenységet korlátozza Ausztriával való viszonyunk és lekötöttségünk, azért minden eszközt meg

kell ragadni arra, hogy gazdasági helyzetünket függetlenítsük s teljes erővel oda kell törekednünk, hogy gazdasági önállóságunk 1917-re, bármilyen többség is legyen akkor, biztosítsassék.

Az Ausztriával való kiegyezési tárgyalások már az önálló vámterület alapján mozognak s a kötendő egyezségben Magyarország gazdasági önállósága ki lesz dorbitva.

Ezután áttért a miniszter a részletkérdésekre.

Kifejté a miniszter, hogy az iparfejlesztésre különös gondot fordít s erre egy alapot fog teremteni. Legközelebb törvényjavaslatot fog beterjeszteni az ipari törvény revíziójáról. Gondoskodása tárgyát fogja képezni azonkívül az ipari és kereskedelmi alkalmazottak agkori biztosítása. Rendezni fogja a zálogházak helyzetét, hogy alacsonyabb kamatlábak legyenek elérhetőek. Szabályozni fogja a kormány a sztrájkkérdést megfelelő sztrájk törvényvel, úgy hogy a sztrájkjog és a munkaszabadság biztosítsassék.

A törvény beterjesztését még a tél folyamán kilátásba helyezheti. Rendezni fogja a kormány a közutak kérdését is s egyben bejelenti, hogy a telefondíjakat le fogja szállítani. Nagy súlyt helyez a kormány a víziutak szaporítására, olyanképen, hogy a nagy folyók csatornával legyenek összekötve. Terve vette a kormány az utak államosítását is s a jövő évben beterjeszti a vicinális törvényt is.

Figyelemmel lesz továbbá a háziiparra s azt a lehetőségig támogatni fogja. Nyilatkozott a miniszter a magyar államvasutak alkalmazottainak a helyzetéről is és az alkalmazottak fizetését megfelelő pótlékkal rendezni fogja. Általában mindent el fog követni, hogy Magyarország ipari, kereskedelmi és szociális haladása biztosítsassék. Kér a költségvetés elfogadását (Éljenüz és taps.)

Buza Barna elismeréssel adózik a miniszter gazdag programjának, mely új utat jelöl Magyarország ipari, kereskedelmi és szociális életében.

Ezután a vitát félbeszakították és holnapra halasztották.

Következtek az interpellációk.

Vlád Aurél interpellál először, aki a paktum, az unjonclétszám s a Fejérváry-kormány vád alá helyezése ügyében intéz kérdést a miniszterelnökhöz, azonkívül azért interpellál, hogy az igazságszolgáltatást politikai célokra használják.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszul Vládnak s mindenekelőtt kijelenti, hogy az igazságszolgáltatást nem használják politikai célokra. Igenis az igazságszolgáltatás erejével föllépnek az állam ellen izgatókkal szemben, mert az államot az igazságszolgáltatás erejével meg kell védeni.

Ami a Fejérváry-kormány vád alá helyezését illeti, arra nézve azt mondja, hogy az a képviselőház elé tartozik, hangsúlyozza azonban, hogy a kormány nem kötötte le magát.

Az unjonclétszám felemelését illetőleg kijelenti, hogy azt szükségesnek tartja, de ebben sem történt megállapodás. Természetesen más kérdés, hogy a létszámfelemelés milyen módozatok és körülmények között fog történni.

A képviselőház a miniszterelnök választát tudomásul vette.

Markos Gyula a kassai püspöki szék betöltése körüli szabálytalanságok és visszaélések tárgyában interpellálja a kultusz minisztert.

A miniszter az interpellációra ezuttal még nem válaszolt.

Ezzel az ülés véget ért.

Az orosz események.

Budapest, november 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervárról táviratozák: A kadettpárti Kedrin által összehívott népgyűlés hirtelen feloszlata az egész

országban nagy megbotránkozást keltett. Az összes pártok sajnálatukat fejezték ki a kadettpártnak a váratlan incidense felett s tiltakoztak a rendőrség törvénytelen eljárása ellen. Dolgoruckow Pál herceg felvilágosítást kért több kadettpárti gyűlekezet feloszlata miatt a moszkvai rendőrkapitánytól, a honnan azt az értesítést nyerte, hogy az intézkedés felsőbb rendeltre történt. Erre Stolypin miniszterelnökhöz sürgőnyt menesztettek, figyelmeztetvén őt ez eljárás törvényteleniségére.

Budapest, november 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervárról jelentik: A moszkvai „orosz férfiak” egyesülete vasárnap délután tartott gyűlésén dr. Dubrowin képviselőjelölt heves beszédet mondott gróf Witte ellen. A gyűlésből kifolyólag sürgőnyt menesztettek Stolypin miniszterelnökhöz, amelyben Witte száműzetését kérték.

A köpenicki kapitány bűnpöre.

Budapest, november 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Berlinből jelentik, Voigt cipész, a híres köpenicki kapitány bűnpöre december 1-én veszi kezdetét a berlini Landgericht harmadik büntelőtanácsa előtt. A védő számos enyhítő körülményt fog javaslatba hozni, miután azonban a bíróság csak szakbírákhoz és nem esküdtekből áll, általában azt hiszik, hogy Voigt nem fog olyan könnyen szabadulni és valószínűleg 2-3 évi fegyházzal lesz büntetve.

A Strasznoff szélhámossága.

Budapest, november 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Strasznoff Ignácot, a híres szélhámost, akit tegnap letartóztattak, miután ellene feljelentést nem tettek, csupán rendőrileg vonták felelőségre a fővárosba való tiltott visszavonulás miatt s ezért 2 havi elzárásra ítélték.

Budapesti gabonatózsdé.

Budapest, 1906 november 28.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzése.

Buza	Kilós	100 kilogr. ára		Kilós	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki	75	—	—	79	14.95	15.35
Pestvidéki	74	—	—	78	14.40	14.85
Bánsági	75	14.05	14.30	79	—	—
Bácskai	74	—	—	78	14.80	15.10
Szerbiai	76	—	—	79	—	—

Gyéb gabonaműek		100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig
Rozs	elsőrendű	—	—
	középmínőségű	12.70	12.80
Árpa	takarmányáru I. r.	—	—
	másodrendű	12.70	13.—
		12.50	12.70
Köles	—	—	—
Zab	elsőrendű	—	—
	középmínőségű	14.20	14.60
		13.90	14.10
Tengeri	belföldi új	—	—
	román vagy bolgár	9.20	9.60
	cinquantin	—	—
Repce	káposzta	—	—

Hataridő-úziel.

Budapest, november 28. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (áprilisra 1907.) . . . 14.94 — — Buza (okt. 1907.) . . . 15.56 — — Rozs (áprilisra 1907.) . . . 13.28 — — Zab (áprilisra 1907.) . . . 15.24 — — Tengeri (májusra 1907.) . . . 10.48 — —

Nyilttér*)

Mindenütt kapható

Kalodont

nélkülözhetetlen fogtisztító-szer,
a fogakat tisztán, fehéren és épségben tartja.

(353-42.35)

Karácsonykor megjelenik!

FORRADALOM

— SZOCIÁLIS REGÉNY. —
IRTA: SOMFAI JÁNOS.

Megrendelhető Nagybecskereken a kiadónál: PLEITZ FER. PÁL könyvnyomdai műintézetében. A husz ives díszes kiállítású könyv megrendelési ára bérmentes küldéssel 4 korona. Bolti ára 5 korona lesz.

(1022-x.15)

*) Az e rovat alatt közöltéért nem vállal felelőséget a szerk.

10833. tkvi szám. 1906.

1066-1.1

Ujabb árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Milutin Dávid kistoráki lakos végrehajthatónak Milutin Juon kistoráki lakos végrehajtást szenvedő elleni 370 korona tőkekövetelés és jár. iránti ügyében, továbbá csatlakozott végrehajthatónak tekintendő Janku Vikentie kistoráki lakos javára 100 korona és jár. erejéig, Milutin Dávid kistoráki lakos kérelmére az újabb árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő Kistorák községi 283 sz. tkvben A. I. 1. sorsz. alatt foglalt (475-476/a) hrsz., 188. öi. sz. ház és 533 $\frac{1}{2}$ □-öl területű beltelek 885 korona kikiáltási árban 1906. évi december hó 13-ik (tizenhárom) napjának d. e. 10 órájkor Kistorák községi házában megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 38 korona 50 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. ig. min. rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. törvény cikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál, 1906. évi október hó 3. napján.

Rektorisz,
kir. törvényszéki bíró.

Szöllőkarók,
épületfa, nádléc, lécszék, deszka,
zsindely, ácsolt és gömbölyű
tölgyfa-oszlop, tölgygerenda,
asztalos-, bognár- és szer-
számfa, tűzifa.

Aprított puhafa
tűzalágyujtáshoz kötegenként.

Kő-, pir-, fa- és kovács szén.
Kapható

Kurländer Imrénél
Nagybecskerek. (971-50.12)

Fate'pek: Aradáci-ut 263/1. Gizella-
part „Kurländer-udvar“. Korona-utca
542-543. Telefon 89.

Iroda:
Korona-utca 585/11.
Telefon 35. sz.

Torontálmegye nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.

5522. kig. szám. 1906.

1061-3.3

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Szerbcsanád községében lemondás folytán megüresedett, 730 kor. előleges havi részletekben fizetendő javalmazással egybekötött községi írnoki állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni kívánják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket f. évi december hó 6-ig küldjék hozzám be.

A választást Szerbcsanád községi házában f. évi december hó 7-én d. e. 9 órákor fogom megtartani.

Nagyszentmiklós, 1906. november 22.

Peterdy,
tb. főszolgabíró.

803. B. v. k. sz. 1906.

1067-1.1

Árverési hirdetmény.

Alólirott kir. bir. végrehajtó által közhírré tétetik, miszerint a tekintetes budapesti V. ker. kir. járásbíró 1906. évi október hó 18-dik napján kelt Sp. XII. 624/3 számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbíró 1906. évi október hó 24. napján V. 1224. sz. a. kelt végzése folytán dr. Goldmann József nagybecskereki ügyvéd által képviselt, lakik Nagybecskereken, Riegler József Ede budapesti cég lakos felperesek részére, Zimmerer Antal cég nagybecskereki lakosnál 75 kor. 30 fill. és járulékaik iránt, kielégítési végrehajtás útján 1906. évi október hó 26-dik napján Nagybecskereken felülfoglalt 1480 koronára becsült bolti felszerelvények és cikkek álló ingók Nagybecskereken alperes lakásán Hunyady-utca, bírói árverésen készpénzfizetés mellett leendő eladatása 1906. évi november hó 30-dik napjának d. e. 9 órájára tüzetett ki, az 1906. évi V. 1224/2. szám alatt kelt végzése alapján az árverés elrendeltetvén, annak az alap, illetve felülfoglaltatók követelése erejéig is, 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében, amennyiben törvényes zálogjogot nyertek volna, meg fog tartatni.

Együttal felhívom mindazokat, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, úgy az esetben is, ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitüntetve nincs, miszerint az 1881. évi LX. t.-c. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéséig alólirottához egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végrehajtó kielégítését nem gátolva, igénylők a vételár fölöslegére fognak utasíttatni.

Nagybecskerek, 1906. évi november hó 16-dik napján.

Kiss,
kir. bir. végrehajtó.

Kisegítő.

Az aurélházi jegyzőségnél (Torontálmegye) egy a jegyzői teendőkhöz teljesen jártas egyén december hó 3-tól két-három hónapra alkalmazást nyer. Fizetése havi 80 korona.

(1064-2.2)

Ajánlatok okmányolandók.

A nagybecskereki szolgabírósnál.

9471. szám. 1906.

1060-3.3

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye nagybecskereki járáshoz tartozó Katalinfalva községi takarékpénztári könyvelői és községi pénztári ellenőri újonnan szervezett állásra választás útján pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy a pénzügyi kettős könyvitelben való jártasság és 4000 korona készpénzbeni biztosíték kimutatása mellett felszerelt kérvényeiket folyó évi december hó 15-ig hozzám adják be. Határidő után érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Javadalmazás évi 1200 korona, előleges havi részletekben.

A német nyelv bírása kívánatos.

Választási határidő utólag fog kiűzetni.

Nagybecskerek, 1906. évi november hó 21-én.

Lowieser,
főszolgabíró.

Eladó

tenyészbikák.

A Rudnai gazdaságban 10 darab
2-3-4 éves tiszta vérű magyar
fajta fehér

tenyészbika eladó.

Megkeresések a gazdasági intézőséghez

RUDNA
Torontálmegye intézőnök.

(1069-6.1)

2573. szám 1906.

1065-2.2

Pályázati hirdetmény.

Az újonnan rendszerezett Óléc községi II-od rendű babái állásra hirdetem pályázat kellő eredménnyel nem járván, újabb pályázatot hirdetek.

Javadalmazása a következő: Évi fizetése 120 korona, mely havi előleges részletekben fizetetik.

Fizetésektől a szülészői segélyért és a gyermekágyasnak 8 napon át való ápolásáért 2 korona díjat szedhet.

Születésen kívül való ténykedéséért a fizetésektől esetenként 40 fillér díj jár. A főzségi előjáróság által szegényeknek nyilvánított szülönöket ingyen segélyben és ápolásban köteles részesíteni.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket folyó évi december hó 15-ig hozzám nyujtsák be.

Bánlak, 1906. november hó 25.

Dr. Baár Ferenc,
tb. főbíró.

Nyomdász-tanuló

Jó családból

azonnal felvétetik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

(858-x.54)

FELTŰNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszerűen veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

(48-104.95)

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.